
Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2024

KhVi 09.09.2024 § 152
47/02.03.01.01/2024

Valmistelija

Hallintojohtaja Sanna Lahti p. 040 199 2310

Valtiovarainministeriö on 20.8.2024 päivätyllä kirjeellä (VN/23230/2024) käynnistänyt harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen haun vuodelle 2024. Hakukirje ja sen liitteenä oleva hakemuslomake ovat oheismateriaalina.

Virolahti sai harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta 550.000 euroa vuonna 2022. Tästä huolimatta kuntakonsernin tilinpäätös oli tuona poikkeuksellisenä vuonna lähes 3,1 miljoonaa euroa alijäämäinen. Saatu valtionosuus käytettiin peruspalveluiden rahoittamiseen.

Vuonna 2023 kunta haki myös harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta, mutta tätä ei myönnetty. Vuoden 2023 alusta voimaan tullutta hyvinvointialueuudistusta edeltävän Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän (Kymsoten) kustannustason nousu on suurin Virolahden taloudellista ahdinkoa selittävä tekijä. Hyvinvointialueuudistuksen epäterveet ohjausvaikutukset, erityisesti intressi turvata tulevan hyvinvointialueen rahoitusta (kustannusten kasaaminen ja keskittäminen tilikausille 2021 ja 2022), johtivat koko Kymenlaaksossa katastrofaaliseen lopputulemaan suhteessa muihin Suomen alueisiin. Valtionosuuksien (ml. OKM:n valtionosuus) taso on jäänyt koko maakunnassa huomattavan paljon alhaisemmaksi vuosina 2023 ja 2024 kuin muissa maakunnissa.

Sekä koronapandemian että Venäjän Ukrainaan helmikuussa 2022 aloittaman laajamittaisen hyökkäyssodan seurannaisina asetetut itärajan matkustusrajoitteet ovat vaikuttaneet ja tulevat pitkään vaikuttamaan Virolahden kunnan talouteen suhteellisesti eniten kaikista Suomen kunnista. Taloudelliset vahingot ovat tulleet ja tulevat Virolahden kunnalle suorien vero- ja vuokratulomenetysten, luottotappioiden, pakkoinvestointien ja kustannusten nousun, kaupallisten investointien menetysten ja kunnan muun elinvoiman kehittymisen takaiskujen kautta. Taloudellisia haasteita kuntakonsernissa aiheuttaa myös kunnan vuokrataloyhtiöiden aleneva käyttöaste, ja osana sopeutustoimia yhtiöiltä on pyydetty lokakuun 2024 alkuun mennessä selvitystä niistä keinoista, joilla aktiivisesti pyritään kuntakonsernin taloudellisen tilanteen tervehdyttämiseen.

Kuntastrategia uudistettiin vuoden 2024 alusta ja sen painopistealueiksi valittiin seuraavat:

- 1) talouden tervehdyttäminen
- 2) toimivat palvelut
- 3) elinvoimainen Virolahti

Virolahti on pyrkinyt aktiivisin toimin reagoimaan kuntatalouden haasteisiin ja sopeuttamaan toimintaansa yllä kuvatuista toimintaympäristön muutoksista johtuen mm. seuraavilla keinoilla:

- on selvitetty kuntaliitosmahdollisuuksia ja rakennettu uutta palveluyhteistyötä lähikuntien kanssa
- on kartoitettu keinoja käyttötalouden tasapainottamiseksi mm. päivittämällä sivistys- ja hyvinvointitoimialan johtamisjärjestelmää, henkilöstöorganisaatiota ja tehtäväkuvia
- on käynnistetty kiinteistöselvitys paitsi vuokratyöyhtiöihin myös kunnan omiin kiinteistöihin
- on supistettu investointeihin kohdennettuja määrärahoja huomattavasti vuosina 2023 ja 2024 siten, että vain toiminnan ja infrastruktuurin ylläpitämiseksi välttämättömät investoinnit on toteutettu
- on korotettu tuloveroprosenttia huomattavilla +1,0 %-yksikön korotuksilla vuosille 2022 ja 2024

Korotukseen on vuonna 2024 käytettävissä enintään 10 miljoonaa euroa.
Hakuaika päättyy 24.9.2024 klo 16.15.

Esittelijä

Virolahden vs. kunnanjohtaja Outi Silander

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hakea Virolahden kunnalle harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta vuonna 2024 ja valtuuttaa vs. kunnanjohtaja Outi Silanderin ja hallintojohtaja Sanna Lahden valmistelemaan ja toimittamaan hakemusasiakirjat määräaikaan mennessä Valtiovarainministeriöön.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.